

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců Mgr. Jany Brothánkové a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **S. M.**, zastoupen JUDr. Jiřím Cajthamlem, Dr., advokátem, se sídlem Modlanská 731/20, Teplice, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutím žalovaného ze dne 2. 11. 2015, č. j. MPSV-UM/18584/15/9S-ÚSK, a ze dne 2. 11. 2015, č. j. MPSV UM/18612/15/9S-ÚSK, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 8. 2016, č. j. 75 Ad 7/2016 – 37,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

IV. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Jiřímu Cajthamlovi, Dr., advokátovi, se sídlem Modlanská 731/20, Teplice, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 3.146 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

Žalobou se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 11. 2015, č. j. MPSV-UM/18584/15/9S-ÚSK (dále jen „**napadené rozhodnutí 1**“) a ze dne 2. 11. 2015, č. j. MPSV UM/18612/15/9S-ÚSK, (dále jen „**napadené rozhodnutí 2**“).

Napadeným rozhodnutím 1 žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajská pobočka v Ústí nad Labem ze dne 18. 9. 2015, č. j. 37077/2015/DUC, kterým bylo rozhodnuto nepřiznat žalobci příspěvek na živobytí.

Napadeným rozhodnutím 2 žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajská pobočka v Ústí nad Labem ze dne 21. 9. 2015, č. j. 37181/2015/DUC, kterým bylo rozhodnuto nepřiznat žalobci doplatek na bydlení.

V odůvodnění napadených rozhodnutí žalovaný popsal, že žalobce dne 1. 9. 2015 podal žádost o příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů. Žalovaný z obsahu spisu zjistil, že žalobce ke své žádosti přiložil potřebné doklady, přičemž neuvedl žádnou společně posuzovanou osobou a doložil, že je příjemcem invalidního důchodu. Dne 4. 9. 2015 byl v místě jeho bydliště proveden pokus o provedení sociálního šetření za účelem ověření skutečností rozhodných pro nárok, výši nebo výplatu dávek pomoci v hmotné nouzi. Žalobce však provedení sociálního šetření odmítl, ačkoli byl o následcích tohoto odmítnutí poučen. Žalovaný poukázal na ustanovení § 63 zákona o pomoci v hmotné nouzi, podle kterého jsou zaměstnanci orgánů pomoci v hmotné nouzi na základě souhlasu žadatele o dávku, příjemce dávky a osob společně posuzovaných oprávněni v souvislosti s plněním úkolů podle tohoto zákona vstupovat do obydlí, v němž tyto osoby žijí, a to s cílem provádět sociální šetření, popřípadě šetření v místě pro vyhodnocení podmínek nároku na dávky. Pokud žadatel o dávku, příjemce dávky nebo osoba společně posuzovaná tím, že nedají souhlas se vstupem do obydlí, znemožní provedení sociálního šetření k ověření skutečností rozhodných pro nárok na dávku nebo její výši, může jim být žádost o dávku zamítnuta nebo dávka odejmuta, popřípadě snížena její výše. Žalovaný konstatoval, že žalobce znemožnil dne 4. 9. 2015 provedení sociálního šetření, přestože byl zastižen v místě bydliště a přestože byl o následcích tohoto jednání poučen. Svým jednáním znemožnil orgánu pomoci v hmotné nouzi ověřit skutečnosti rozhodné pro nárok, výši nebo výplatu dávek, proto bylo podle žalovaného na místě nepřiznat mu příslušné dávky.

Žalovaný nezpochybnil, že žalobce předložil ke svým žádostem potřebné doklady, avšak správní orgány musí jednat v souladu s ustanovením § 3 správního řádu, podle něhož musí postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jejich úkonů s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu. Úřad práce byl podle žalovaného oprávněn ověřit skutečnosti uváděné žalobcem prostřednictvím sociálního šetření, při kterém by ověřil sociálního a majetkové poměry žalobce. Bylo věcí žalobce, zda pracovníkům úřadu práce umožní vstup do bytu, zákon mu toto neukládá jako povinnost. Pokud však toto šetření neumožnil, musí nést následky jednání, které v předmětné věci spočívají v nepřiznání dávek pomoci v hmotné nouzi. Žalovaný nepřisvědčil tvrzení žalobce, že by pracovníci

úřadu práce nerespektovali jeho nesouhlas nebo že došlo k porušení jeho osobní svobody či práv, případně že by se jednalo o diskriminaci.

V **žalobě** žalobce namítal, že předmětné dávky mu nejsou vypláceny již od srpna 2015, což jej přivedlo do velmi svízelné situace, když mu po odečtení nutných nákladů nezbude ani zákonem stanovené životní minimum. Napadená rozhodnutí podle něj vycházejí z kontroverzního zákona o neumožnění provedení sociálního šetření, které po něm úřad práce požadoval po dvou letech. Takovýto zákon, který nebyl prokázán, považuje za nezákonný a diskriminační.

V přípisu ze dne 6. 4. 2016 zdůraznil, že o dávky si požádal již v červenci 2013, které mu byly až na drobné problémy řádně vypláceny. Souhlasil s tím, že neumožnil provedení sociálního šetření, protože měl za to, že pracovníci úřadu práce neměli žádné povolení (soudní povolení) ke vstupu do jeho bytu, čímž se dopouštěli porušení zákona o ochraně osobního soukromí. Tento postup označil jako diskriminanční; od té doby je odkázán na invalidní důchod a příslušné dávky. Po odečtení nutných nákladů se však žalobce i tak ocitá na hranici bídy. Žalobce měl za to, že sociální šetření neprobíhá u všech žadatelů (nepřizpůsobivých občanů, menšin, feťáků atd.), ale pouze u vybraných. Dávky hmotné nouze jsou určeny na pokrytí základních životních potřeb chudých lidí, nikoli ke slídění cizích lidí v bytě za účelem určení, co má žalobce prodat. Podle jeho názoru stát udělal z lidí nezaměstnané, tudíž by se o ně měl v demokracii postarat. Jednání žalovaného je v rozporu se základními lidskými právy.

Krajský soud **napadeným rozsudkem** ze dne 22. 8. 2016, č. j. 75 Ad 7/2016 – 37, žalobu zamítl. Soud nejprve popsal příslušnou právní úpravu regulující sociální šetření. Dávky pomoci v hmotné nouzi jsou podle zákona určeny osobě nebo rodině, která nemá dostatečné příjmy a její celkové sociální a majetkové poměry neumožňují uspokojení základních životních potřeb na úrovni přijatelné pro společnost, přičemž současně si tyto příjmy nemůže z objektivních důvodů zvýši a vyřešit tak svoji nelehkou situaci vlastním přičiněním. Soud dále podrobně popsal konstrukci dávky příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 Ads 83/2007, vysvětlil, že žadatel o dávku musí dokládat svou sociální potřebnost a musí prokázat, že nemá majetek, který by mu umožňoval dostatečné zajištění; tomuto účelu slouží sociální šetření v bytě žadatele, které je plně v pravomoci správního orgánu. Žalobce ke své žádosti doložil příslušné listiny, kterými prokazoval svou majetkovou a finanční situaci, avšak správní orgán má povinnost tyto doložené skutečnosti prověřit, aby nedocházelo ke zneužívání systému dávek pomoci v hmotné nouzi. V případě, že není možné ověřit správnost žalobcových tvrzení jinak, může správní orgán provést za souhlasu žadatele sociální šetření v jeho obydlí. Ustanovení § 63 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi pak dopadá na situaci, kdy žadatel souhlas ke vstupu do svého obydlí nedá. Nastane-li takové situace, vystavuje se žadatel z vlastní vůle možnosti, že jeho žádost bude zamítnuta, dávka odejmuta nebo snížena její výše. Zákon tedy umožňuje správnímu orgánu vstup do obydlí žadatele, pokud s tímto žadatel souhlasí. Soud přitom nezjistil žádné pochybení správního orgánu při postupu v předmětné věci. Samotný žalobce uznal, že nedal souhlas se vstupem do jeho obydlí. Soud dále hodnotil, zda žalobce neprokázal svou majetkovou situaci listinným důkazem, tudíž správní orgán mohl rozhodnout bez ověření žalobcových

tvrzení, přičemž uzavřel, že z žalobcem předložených listin za vyúčtování plynu, vodného a stočného, tepla, elektřiny a nájemného nelze ověřit majetkovou situaci žalobce, proto bylo možné přistoupit k sociálnímu šetření.

II. Kasační stížnost a vyjádření

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti napadenému rozsudku **kasační stížnost**. Namítal, že dávky mu byly řádně vypláceny již od července 2013. V roce 2015 však po něm požadovali provedení sociálního šetření, ačkoli neměli patřičné povolení ke vstupu do jeho bytu, proto s provedením sociálního šetření nesouhlasil. Provádění sociálního šetření pouze u vybraných žadatelů je nezákonné, protiprávní a diskriminační, protože porušuje zákon o ochraně osobního soukromí a domovní svobodu. Zdůraznil, že v inkriminované době podal naprosto stejnou žádost, kterou podával i v minulosti. Nesouhlasil s tím, aby stát nutil osoby, které se dostaly do finančních potíží, aby prodávali své věci, které nabyli, když měli práci. Je totiž povinností státu pomáhat chudým. Namítal, že byla porušena Listina základních práv a svobod. Soud se dopustil pochybení, pokud jednal bez účasti žalovaného, protože nemohlo být zjištěno, proč nezákonné šetření probíhá pouze u vybraných a slušných lidí a ne u menšin, feťáků, gamblerů atd. Nikoho rovněž nezajímalo, že stěžovatel půl roku žil na hranici chudoby a bídy. Poukazoval dále na to, že bylo porušeno ustanovení § 64 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi.

Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 10. 2016, č. j. 6 Ads 220/2016 – 19, byl stěžovateli jako zástupce ustanoven JUDr. Jiří Cajthaml, advokát.

Ustanovený zástupce přípisem ze dne 6. 11. 2016 doplnil kasační stížnost tak, že kasační stížnost stěžovatel podává z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Vytýkal soudu, že nesprávně interpretoval a aplikoval ustanovení § 75 odst. 2 věta druhá s. ř. s. ve vazbě na ustanovení § 63 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Zdůraznil, že zákon o pomoci v hmotné nouzi zakotvuje oprávnění správního orgánu dávku zamítnout případně snížit její výši, pokud žadatel nedá souhlas oprávněným osobám se vstupem do svého obydlí. Neudělení souhlasu se vstupem oprávněných osob do obydlí žadatele tedy nutně nemusí vést k zamítnutí žádosti, nadto prohlídka obydlí žadatele není jediným způsobem sociálního šetření před rozhodnutím o žádosti o sociální dávku, zvláště když předmětné dávky byly stěžovateli vypláceny od roku 2013 bez jakéhokoli sociálního šetření. Není tedy zřejmé, proč oproti minulosti nemohly být stěžovateli vyplaceny jakékoli dávky. Touto skutečností se přitom nikdo nezabýval.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána včas, osobou oprávněnou, jež splňuje podmínku obsaženou v ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s., a je proti napadenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost stěžovatele v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná.**

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkami nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Nepřezkoumatelnost je natolik závažnou vadou rozhodnutí krajského soudu, že se jí Nejvyšší správní soud musí zabývat i tehdy, pokud by ji stěžovatel nenamítal, tedy z úřední povinnosti (srov. § 109 odst. 4 s. ř. s.). Má-li rozhodnutí soudu projít testem přezkoumatelnosti, je třeba, aby se ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jednalo o rozhodnutí srozumitelné, s uvedením dostatku důvodů podporujících výrok rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je dána především tehdy, opřel-li soud rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75), nebo pokud zcela opomenul vypořádat některou z námitek uplatněných v žalobě (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 – 73, či rozsudek ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 – 74). Za nepřezkoumatelná pro nesrozumitelnost lze považovat zejména ta rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti; z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo rozhodováno či jak bylo rozhodnuto; která zkoumají správní úkon z jiných než žalobních důvodů (pokud by se nejednalo o případ zákonem předpokládaného přezkumu mimo rámec žalobních námitek); jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním; která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 – 130).

V případě napadeného rozsudku se krajský soud nedopustil výše uvedené nesrozumitelnosti v podobě vnitřní rozpornosti výroku, nerozlišení výroku a odůvodnění, nezjistitelnosti jeho adresátů či nevhodné formulace, protože napadený rozsudek jasně a přehledně obsahuje všechny zákonem předepsané náležitosti. Ostatně samotný stěžovatel jeho obsahu porozuměl, neboť s jeho závěry věcně polemizuje v kasační stížnosti, v níž namítá nesprávné posouzení otázky důvodnosti žaloby proti rozhodnutím žalovaného, jimiž mu nebyly přiznány dávky pomoci v hmotné nouzi. Nelze tudíž hovořit o tom, že by rozsudek krajského soudu byl nesrozumitelný. Skutečnost, že stěžovatel se závěry soudu nesouhlasí a požaduje jiné, podrobnější odůvodnění, které by nadto plně odpovídalo jeho postoji, nepředstavuje důvod pro zrušení napadeného rozsudku pro jeho údajnou nesrozumitelnost.

Pokud jde o nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu pro nedostatek důvodů, pod tento termín spadají rovněž nedostatky důvodů skutkových. Bude se typicky jednat o případy, kdy soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, anebo kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy v řízení byly provedeny.

Ani v tomto směru nezjistil Nejvyšší správní soud žádné pochybení krajského soudu, neboť ten uvedl, z jakého důvodu má za to, že žalobě nemůže vyhovět. Krajský soud pouze vyjádřil svůj právní názor ohledně důvodnosti žaloby proti rozhodnutím

žalovaného, jimiž nebyly přiznány dávky pomoci v hmotné nouzi, s ohledem na okolnosti případu, a to i odkazem na recentní judikaturu správních soudů; z faktu, že nepřisvědčil argumentaci stěžovatele a že dospěl k závěrům, se kterými nesouhlasí, nelze dovozovat nepřezkoumatelnost rozsudku.

Nejvyšší správní soud rovněž nemůže souhlasit s výtkou stěžovatele, že rozsudek je zatížen vadou, neboť jednání soudu se neúčastnil žalovaný. V tomto směru Nejvyšší správní soud odkazuje na ustanovení § 49 odst. 3 s. ř. s., podle kterého *„neúčast řádně předvolaných účastníků nebrání projednání a skončení věci, nejsou-li důvody pro odročení podle § 50.“* Z obsahu předloženého soudního spisu vyplývá, že žalovaný byl k jednání soudu řádně předvolán, neboť předvolání mu bylo doručeno dne 1. 8. 2016. Žalovaný následně v přípisu ze dne 8. 8. 2016 soudu sdělil, že se z jednání omlouvá, a za této situace nelze hovořit o tom, že by postup soudu byl nezákonný, neboť není povinností účastníka řízení být přítomen soudního jednání. Jestliže tedy žalovaný svého práva účastnit se jednání nevyužil, a soud jednal, nelze v tomto spatřovat vadu napadeného rozsudku.

Jestliže stěžovatel namítá, že sociální šetření bylo nezákonné, protože příslušní pracovníci neměli povolení ke vstupu do obydlí, je v tomto směru nutné uvést, že stěžovatel zřejmě směšuje právní úpravu domovní prohlídky obsaženou v zákoně č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“), a sociálního šetření dle zákona o pomoci v hmotné nouzi. K provedení domovní prohlídky je skutečně nutné získat přivolení soudu dle ustanovení § 83 trestního řádu, avšak v projednávané věci nedošlo k „nařízení“ domovní prohlídky, nýbrž správní orgány chtěly provést sociální šetření podle zákona o pomoci v hmotné nouzi. Tento předpis je přitom v souladu s Listinou základních práv a svobod vystavěn na tom, že sociální šetření lze v obydlí žadatele provádět pouze s předchozím souhlasem žadatele o dávku. Pokud ten s tímto nesouhlasí, nelze sociální šetření v jeho obydlí provést. Správní orgán tedy nemá pravomoc „nařídit domovní prohlídku či provést sociální šetření v bytě žadatele“ bez jeho předchozího souhlasu. Z obsahu správního spisu přitom vyplývá, že prvostupňový orgán v rozporu s vůlí stěžovatele nepostupoval a nevstoupil do obydlí stěžovatele bez jeho souhlasu. Tento závěr nerozporuje ani samotný stěžovatel. Proto nelze ani z toho důvodu dovozovat nezákonnost napadených rozhodnutí.

Na základě faktu, že stěžovatel se sociálním šetřením nesouhlasí, rovněž nelze dovozovat, že by záměr provést sociální šetření u něj doma byl nezákonný či diskriminační. Z obsahu spisu nijak nevyplývá, že by postup úřadu byl zatížen přímo či nepřímou diskriminací, tedy že by se stěžovatelem bylo zacházeno méně příznivě z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru – srov. ustanovení § 2 odst. 3 zákona č. 198/2009 Sb., antidiskriminační zákon, ve znění pozdějších předpisů. Nejvyšší správní soud přitom nemůže souhlasit s názorem stěžovatele, že by sociální šetření mělo probíhat pouze u osob, které stěžovatel označuje jako *„nepřizpůsobivé občany, menšiny, feťáky atd.“*

Jak krajský soud stěžovateli řádně vysvětlil, je zákon o pomoci v hmotné nouzi vystavěn na určitých pravidlech, podle nichž jsou dávky pomoci v hmotné nouzi

poskytovány po splnění příslušných podmínek pouze osobám, které prokáží svou nepříznivou finanční situaci. Nelze tedy zjednodušeně říct, že každá nezaměstnaná osoba či každá „chudá osoba“ má automaticky nárok na dávky pomoci v hmotné nouzi. Tyto osoby přitom mají za povinnost zvyšovat si příjmy vlastním přičiněním – viz § 11 zákona o pomoci v hmotné nouzi a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2013, č. j. 4 Ads 39/2012 - 25. Citovaný předpis je tedy zjevně vystavěn na tom, že byť je nutné oprávněným osobám v hmotné nouzi pomáhat, je na druhé straně nutné, aby osoby tento systém nezneužívaly a zvyšovaly si svůj příjem vlastním přičiněním. Nejvyšší správní soud přitom takovou úpravu obecně považuje za přiměřenou a vyváženou, neboť jejím cílem je pomoci skutečně těm, kteří nemohou svou nepříznivou finanční situaci řešit jiným způsobem.

Jestliže stěžovatel namítá, že správní orgány nedostatečně zvážily možnost odejmout či pouze snížit výši dávek, musí Nejvyšší správní soud konstatovat, že tato argumentace je nepřípustná ve smyslu ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť stěžovatel touto argumentací uplatňuje zcela jiné důvody, než které uplatnil v řízení před krajským soudem.

Podle ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. není kasační stížnost přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103, nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Toto pravidlo reflektuje i ustálená judikatura. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 10. 9. 2009, č. j. 7 Afs 106/2009 - 77, *„kasační stížnost může účinně směřovat jen proti těm důvodům soudního rozhodnutí, na němž je toto rozhodnutí postaveno.“* K obdobným závěrům dále Nejvyšší správní soud dospěl rovněž např. již v rozsudku ze dne 25. 9. 2008, č. j. 8 Afs 48/2006 – 155. Ve smyslu uvedené judikatury Nejvyššího správního soudu § 104 odst. 4 s. ř. s., zakotvuje koncentraci řízení před krajskými soudy, a stěžovatel tak měl veškerou svou argumentaci dokládající podle jeho názoru nezákonnost a nesprávnost napadeného rozhodnutí uvést již v řízení před krajským soudem ve lhůtě podle ustanovení 72 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud s ohledem na komplikovanou finanční a životní situaci stěžovatele k této námitce přesto obecně uvádí, že je pravdou, že zákon v tomto směru dává správnímu orgánu diskreční oprávnění, neboť mu neukládá vždy a za všech podmínek odejmout dávky v plné výši. Nejvyšší správní soud již ve vztahu k předchozí právní úpravě v rozsudku ze dne 19. 2. 2009, č. j. 3 Ads 133/2008 – 70, uvedl, že *„majetkové poměry žadatele o dávku sociální péče podle zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti [s ohledem na § 1 odst. 3 písm. c) tohoto zákona], není nutno ověřovat místním šetřením v jeho bytě bezpodmínečně ve všech případech, kdy je ve vztahu němu rozhodováno. Skutečnosti ověřované tímto způsobem lze prokázat i jiným důkazním prostředkem (např. úřední listinou), případně mohou být správnímu orgánu známy z předchozí úřední činnosti.“* Z citované právní věty a z obsahu tohoto rozsudku lze dovodit, že ne každé neumožnění provedení šetření odůvodňuje odnětí dávek v plné výši. Ovšem v posuzované věci nelze hovořit o tom, že by správní orgán měl jiné informace o majetkové situaci stěžovatele a že tak např. byly splněny podmínky ustanovení § 11 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Ani stěžovatel ve svém doplnění kasační argumentace tuto skutečnost

netvrdí a ničím nedokládá. Pouhý nesouhlas stěžovatele s provedením sociálního šetření a jeho poukaz na nutnost prověřovat jiné osoby nedokládá, že správní orgán si mohl zajistit dostatek důkazů o situaci stěžovatele pro vyhodnocení podmínek nároku na dávky. Účelem provedení sociálního šetření je přitom ověření údajů tvrzených žadatelem v jeho žádosti na místě, v němž žadatel žije – srov. § 63 odst. 1 věta první zákona o pomoci v hmotné nouzi.

Jestliže správní orgány poskytovaly stěžovateli dávky pomoci v hmotné nouzi dlouhodobě, dle jeho slov od roku 2013, bylo plně v jejich pravomoci ověřit, zda se např. stěžovatel snaží zvýšit si příjem vlastním přičiněním, tj. zda dodržuje své zákonné povinnosti dle zákona o pomoci v hmotné nouzi, a za tím účelem u něj provést sociální šetření. Pokud toto šetření nebylo provedeno již na základě jeho první žádosti o dávku pomoci v hmotné nouzi, ale s jistým časovým odstupem s ohledem na možnosti příslušného úřadu a jeho vnitřní plán postupu ohledně ověřování podmínek u žadatelů o dávky pomoci v hmotné nouzi, nelze hovořit o tom, že jen na základě těchto skutečností je postup správních orgánů nezákonný, diskriminační či nepodložený. Stěžovatel byl o následcích neumožnění sociálního šetření dle záznamu ze šetření v místě ze dne 4. 9. 2015, který stěžovatel bez námitek podepsal, poučen. Pokud přes toto poučení neumožnil správním orgánům ani zčásti ověřit jeho majetkovou situaci jiným způsobem, např. protokoly o bezvýslednosti soupisu, jako tomu bylo ve věci posuzované Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 19. 2. 2009, č. j. 3 Ads 133/2008 – 70, bylo na místě, aby mu správní orgány nepřiznaly dávky pomoci v hmotné nouzi, neboť takový výsledek odpovídá míře nespolupráce stěžovatele se správními orgány. Skutečnost, že se stěžovatel v důsledku nepřiznání dávek pomoci v hmotné nouzi ocitl ve finančních obtížích, které by odůvodňovaly pomoc státu, na tom nic nemění, neboť pro přiznání dávky pomoci v hmotné nouzi není důležité naplnit toliko hmotněprávní podmínky zákona, ale současně je nutno respektovat i s tím související procesněprávní povinnosti.

Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je nedůvodná, a v souladu s § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. ji zamítl.

IV. Závěr a náklady řízení

O nákladech řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl ve věci úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení; žalovaný, který měl ve věci úspěch, žádné náklady nad rámec běžné správní činnosti nevynaložil, proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že se žalovanému náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Nejvyšší správní soud dále ustanovenému zástupci JUDr. Jiřímu Cajthamlovi, Dr., advokátovi, se sídlem Modlanská 731/20, Teplice, přiznal odměnu za zastupování (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Náklady řízení spočívají v odměně za 2 úkony právní služby (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby, je-li klientovi zástupce nebo obhájce ustanoven soudem, doplnění kasační stížnosti], celkem v částce 2.000 Kč [§ 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů) a z náhrady hotových výdajů, celkem 600 Kč (§ 13 odst. 3 téže

pokračování

vyhlášky), celkem tedy 2.600 Kč. Ustanovený právní zástupce je plátcem DPH, a proto se částka zvyšuje o příslušnou daňovou sazbu, celkem tedy na 3.146 Kč. Přiznaná odměna bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. února 2017

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu